

Stappenplan voor het handelen bij signalen van huiselijk geweld en kindermishandeling.

De stappen die hieronder worden beschreven zijn in een bepaalde volgorde gerangschikt, maar deze volgorde is niet dwingend. Waar het om gaat, is dat de beroepskracht op enig moment in het proces alle stappen heeft doorlopen, voordat hij besluit om een melding te doen. Zo zal het soms voor de hand liggen om meteen met de leerling in gesprek te gaan over bepaalde signalen. In andere gevallen zal de beroepskracht eerst overleg willen plegen met een collega en met Veilig Thuis voordat hij het gesprek met de cliënt aangaat. Ook zullen stappen soms twee of drie keer worden gezet.

Stap 1: In kaart brengen van signalen	Breng de signalen die een vermoeden van huiselijk geweld of kindermishandeling bevestigen of ontcrachten in kaart en leg deze vast. Leg ook (de uitkomsten van) de contacten over de signalen vast, evenals de stappen die worden gezet en de besluiten die worden genomen. Voor een overzicht van signalen die kunnen wijzen op huiselijk geweld of kindermishandeling is een signalenkaart ontwikkeld (zie bijlage).
Stap 2: Collegiale consultatie en eventueel raadplegen VT	Bespreek de signalen met de zorgcoördinator. Vraag zo nodig, op basis van anonieme leerlinggegevens, ook advies aan Veilig thuis of het lokaal steunpunt huiselijk geweld van maatschappelijk werk. Vraag advies bij specifieke vormen van geweld zoals vrouwelijke genitale verminking, huwelijksdwang, eer gerelateerd geweld en seksueel misbruik.
Stap 3: Gesprek met de leerling	Ga i.s.m. de zorgcoördinator in gesprek met de leerling of de ouder(s)/verzorger(s) van de leerling: - Leg het doel van het gesprek uit. - Bespreek de signalen, dit wil zeggen de feiten die je hebt waargenomen. - Nodig de leerling uit om daarop te reageren. Worden de zorgen over de signalen door het gesprek niet weggenomen, dan zet je ook de volgende stappen. LET OP: zijn er concrete aanwijzingen dat door het gesprek de veiligheid van een van de betrokkenen in het geding zou kunnen komen, dan kan afgezien worden van een gesprek met de leerling (en/of zijn ouder(s)/verzorger(s)).
Stap 4: Wegen van het geweld of kindermishandeling	Weeg, op basis van stap 1 t/m 3, of er sprake is van een vermoeden van huiselijk geweld, kindermishandeling of eer gerelateerd geweld. Daarnaast is de vraag of dit vermoeden voor acute of structurele onveiligheid zorgt voor de leerling. Raadpleeg in geval van twijfel altijd (opnieuw) Veilig Thuis. Zij bieden ondersteuning bij het wegen van het geweld en van de risico's op schade en zij kunnen adviseren over vervolgstappen.
Stap 5: Neem 2 beslissingen: Is melden noodzakelijk? Is hulp verlenen of organiseren (ook) mogelijk?	Melden Is er sprake van acute onveiligheid of structurele onveiligheid dan is melden noodzakelijk. - Je meldt je vermoeden dan bij Veilig Thuis;

- Je sluit bij de melding zoveel mogelijk aan bij feiten en gebeurtenissen en geef duidelijk aan als de informatie die je meldt (ook) van anderen afkomstig is;
- Overleg wat je na de melding, binnen de gebruikelijke grenzen van jouw werkzaamheden, zelf kunt doen om jouw cliënt en de leden van zijn gezin tegen het (risico op) geweld te beschermen.

Bespreek de melding vooraf met de leerling vanaf 12 jr, en met ouders als de leerling nog geen 16 jaar is.

- Er concrete aanwijzingen zijn dat de veiligheid van de leerling, die van jou zelf, of die van een ander in het geding is, of zou kunnen zijn;
- Als je goede redenen hebt om te veronderstellen dat de leerling door dit gesprek het contact met jou zal verbreken en dat de leerling daardoor niet voldoende meer kan worden beschermd tegen het mogelijk geweld.

Zelf hulp organiseren i.s.m. zorgcoördinator

Meen je, op basis van stap 4, gelet op jouw competenties, jouw verantwoordelijkheden en jouw professionele grenzen, dat je de leerling en zijn gezin redelijkerwijs voldoende kunt beschermen tegen het risico op huiselijk geweld of kindermishandeling:

- Organiseer dan de noodzakelijke hulp;
- Check of de betrokkenen meewerken aan de geboden of georganiseerde hulp;
- Volg de effecten van deze hulp;
- Doe alsnog een melding als er signalen zijn dat het huiselijk geweld of de kindermishandeling niet stopt of opnieuw begint.

SIGNALENLIJST

Maatschappelijke vroegsignalering geweld in afhankelijkheidsrelaties

Dagbesteding: school en/of werk

- (structureel) verzuim, mogelijk gestimuleerd door ouders
- verminderde prestaties
- verzoek om verlengde vakantie
- te laat terugkeren uit land van herkomst
- opzien tegen komende vakantie
- gehaald/gebracht worden en / of surveillance door broers of neven op school/werk.
- niet zelfstandig mogen reizen
- sociale isolatie / verbreking vriendschappen zonder duidelijke reden
- verandering van kleding, van modern naar traditioneel of andersom
- algehele gedragsveranderingen (zie ook gezondheid en gedrag)
- plotselinge aankondiging van verloving met een vreemde
- blokkade van toegang tot (vervolg)opleiding / werk
- er wordt geroddeld over een meisje op school en / of haar broers / neven hebben veel ruzie over haar
- deelname aan school / werktuig zeer beperkt, na werk / school weinig uitlooptijd, geen flexibiliteit.
- dubbelleven, groot verschil in gedrag tijdens / buiten school / werk
- .....

Veiligheid

- betrokkene of broer / zus als vermist opgegeven en wordt actief gezocht
- eerdere meldingen van huiselijk geweld, mishandeling of burengerucht op het adres van betrokkene
- bedreigd of geconfronteerd met (seksueel) geweld
- angst voor of bedreiging met mishandeling, chantage, vrouwelijke genitale verminking, aanvallen met zuur
- betrokkene pleegt zelf strafbare feiten zoals

- dealen, wapenhandel, economische delicten, afpersing
- betrokkene is aangegeven wegens overtredingen (b.v. winkeldiefstal of drugsgebruik)
- angst voor of bedreiging met de dood of pogingen tot moord / doodslag
- meldingen van andere misdrijven, zoals verkrachting of ontvoering
- dreiging met terugsturen
- maatschappelijke sancties
- .....

Gezondheid

- begeleiding naar dokter of hulpverlening het onthouden van medische zorg
- lichamelijke klachten bv na genitale verminking, mishandeling, seksueel misbruik/geweld
- zelfbeschadiging (automutilatie)
- (poging tot) zelfdoding
- gedragsveranderingen:
  - bv. eetstoornis, depressie, slecht slapen
  - druggebruik
  - vroege / ongewilde zwangerschap
  - verzoek tot geheime abortus
  - verzoek tot maagdelijkheidsverklaring
  - schaamte en schuldgevoelens
  - loyaliteitsconflicten
  - .....

Gezin

- eerdere gedwongen huwelijken / gedwongen huwelijk van broer of zus
- huwelijk op jonge leeftijd
- regide regels voor met name jonge meisjes
- dubbele moraal
- dwangcultuur
- weinig of geen communicatie thuis
- roddels vanuit de gemeenschap
- dood van een ouder
- eerdere vermissingen van gezins/familieleden
- plotselinge verhuizing / verdwijning
- intensief contact met familieleden en / of

- plotselinge reizen naar familie / familieberaad
- er wordt veel geroddeld over een familie
- eerdere meldingen van huiselijk geweld,
- mishandeling of burengerucht op het adres van betrokkene
- potentiële slachtoffers worden afgeschermd / beschermd
- afwerende houding t.o.v. politie en autoriteit en gezag
- .....

Basisvrijheden van de betrokkene/ persoonlijke integriteit

- isolatie / een sterke inperking van de basis / bewegingsvrijheid
- geen beschikking over eigen identiteitsdocumenten, visum / illegaal verblijf
- bewust onwetendheid houden over eigen rechtspositie
- financiële benadeling geen beschikking over verdiensten / schulden maken op naam van betrokkene
- chantage door openbaarmaking feit of activiteit
- niet toestaan van het machtig maken van de taal geen vrije partnerkeuze / huwelijksdwang
- .....

Gedrag

- normaalwijdend gedrag slachtoffer, concentratieproblemen, woede uitbarstingen, ingehouden woede, depressieve klachten, machteloosheid, negatief zelfbeeld, vlakke emoties, schuw, brutaal, hyperactief, teruggetrokken, neerbuigend, wantrouwend, verdedigend
- alleen sterke binding met thuis: isolement
- wegloop gedrag
- moeite met contactlegging, oogcontact, lichamelijk contact
- andere strafbare feiten plegen zoals dealen, wapenhandel, economische delicten, afpersing
- .....

Deze signalenlijst is een uitgave van MOVISE en is gemaakt in het kader van Zomercampagne huwelijksdwang en achterlating, een initiatief van het ministerie van Justitie.

TOELICHTING

1 Hiernaast kruist u de **signalen** aan die u hebt opgevangen. Ook andere signalen kunt u invullen. Dit kost u **maximaal 10** minuten.

2 Neem bij signalen in het blokje **'Veiligheid'** onverwijld contact op met de politie in uw woonplaats
 • In geval van nood: 112
 • Anders, geen spoed wel politie: 0900 - 8844
 • Bij mogelijke **eerkwesties** kunt u vragen naar de **contactpersoon eer/Unit MEP**

3 Neem bij overige signalen voor een **advies/consult** contact op met het **Advies- en Steunpunt Huiselijk Geweld: 0900 - 1 26 26 26** of kijk op www.shginfo.nl.

Dit is nog geen melding, dus u hoeft nog geen persoonsgegevens van betrokkenen te verstrekken. Wel kunt u de ingevulde signalenlijst toesturen aan het ASHG.

Voor eventueel **vervolgcontact** is het belangrijk om te weten wie, op welk moment de signalen heeft vastgelegd. Vult u daarom hieronder uw contactgegevens en de datum in:

Naam:

Functie:

Organisatie:

Telefoon:

Email:

Datum:

4 Kijk ook op www.huiselijkgeweld.nl voor de toolkit EGG